

.....  
PAULINE HARMANGE  
.....

# HE AVORTAT

---

---

*Una història íntima  
d'interrupció voluntària  
de l'embaràs*

*«He trigat molt de temps a parlar del meu avortament a altres dones. Escric per dir tot el que el pes del tabú m'impedia entendre. Per acostar-nos a la llum».*

Pauline Harmange

# HE AVORTAT

Una història íntima sobre la  
interrupció voluntària de l'embaràs

Edicions Destino

Amb la col·laboració del Departament de Cultura



La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraiem que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autors i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web [www.conlicencia.com](http://www.conlicencia.com) o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Títol original: *Avortée*

© Éditions Daronnes, 2022

Drets de traducció acordats amb Julie Finidori Agency

© de la traducció: Mercè Ubach, 2023

© de la fotografia de l'autora: Florence Rivières

© Columna Edicions, Llibres i Comunicació, S.A.U./Destino  
Av. Diagonal, 662-664 - 08034 Barcelona

Primera edició: gener del 2023

ISBN: 978-84-9710-344-2

Dipòsit legal: B. 23.057-2022

Fotocomposició: Grup62

Imprès a Catalunya - *Printed in Catalonia*

# Índex

*Prefaci* 13

*Introducció* 21

El dolor i les ganes 27

On són les dones que han avortat? 41

L'impensable 57

Horitzó fragmentari i subjectiu  
del dret a l'avortament 65

Massa tard 75

Egoismes 89

La vergonya 105

Un dol 117

Curar-se 125

*Agraïments* 135

*Bibliografia selecta* 139

*Fonts* 143

## **El dolor i les ganes**

La història comença a l'octubre. La tardor es desplega i, sota els aiguats incessants, busco feina després d'haver aconseguit el títol, per fi, i d'haver deixat les aules de la facultat. Visc amb el meu marit, que alterna contractes de curta durada amb llargs períodes a l'atur, en un piset amb molt d'encant. Aquest és un terme immobiliari màgic per qualificar un habitatge mal aïllat, mal equipat, amb un manteniment defectuós, però dotat, és veritat, d'un jardinet petit i bonic, d'ús privat. Comptem les nostres fonts de felicitat amb els dits: ens estimem moltíssim, tenim un sostre, tenim un gat. Tret d'això, som pobres i estem tristos, en un grau variable, va a èpoques: de vegades som tan pobres que dubtem si podrem pagar el lloguer gaire temps més, de vegades estem tan tristos que hem de prendre pastilles. Sovint ens repetim que la mala temporada s'acabarà.

Aquesta frase conté tots els nostres somnis comprimits. Els adults de debò, em dic molts cops, tenen projectes i plans a cinc anys vista per realitzar-los. Nosaltres, plens d'incertesa, només ens permetem tenir somnis.

Un fracàs per constatar en aquell moment: fruit de la unió de dues persones a l'atur, jo hauria hagut de continuar ascendint en l'escala social i hauria de tenir una posició tan folgada que el tema dels diners gairebé hauria de ser retòrica pura. Però el disc està ratllat des de fa vint o trenta anys, i resulta impossible creure's de bona fe les mentides de la meritocràcia. Per als joves adults de la meva generació, és un plus de desil·lusió haver d'anar a la cantina al migdia. Entre els joves que no han tingut mai el dret a la famosa «igualtat d'oportunitats» i els altres, els que han gaudit del privilegi de tenir accés a moltes opcions almenys per reproduir-se, i per moure's socialment. I és que som molts els que no n'hem tret res de res.

A la meva edat, la meva mare ja tenia un contracte indefinit, un cotxe, un crèdit, una casa i un fill en camí. Als antípodes de la meva realitat. Em trobo atrapada en un pis minúscul que no puc deixar, perquè la meva situació ha empitjorat des que m'hi vaig traslladar.

Haig de confessar que en part soc personalment responsable d'aquest fracàs. Vaig trigar a obtenir un títol d'estudis superiors, i una vegada amb la llicenciatura sota el braç no vaig ser gaire constant a l'hora de buscar feina. Era molt exigent, perquè no m'agrada gaire el capitalisme, ni l'afany de produir, ni la rendibilitat, ni haver de matinar. M'agrada escriure, i en aquest moment de la meva vida no goso dir-m'ho obertament, però m'agradaria abraçar l'escriptura com una opció de vida. O sigui que vaig arrossegant-me. Cosa que no ajuda a reduir la pobresa. Malgrat que em dic, perquè ho penso, que el sistema laboral tal com és avui és una alienació i una violència, no per això soc menys pobra oestic menys angoixada. A penes una mica més mestressa de mi mateixa.

Així doncs, em trobo al tercer mes de recerca infructuosa i amb dificultats per pagar la meva part de les despeses quan tot d'una, enmig d'un cansament generalitzat, amb els pits que em fan mal i un humor de gos, em sona el mòbil. És una aplicació que tinc de seguiment menstrual, que em diu: «La regla se t'ha endarrerit». Ho sé, perquè normalment vaig com un rellotge. Trenta-un dies, trenta-dos com a màxim. M'agradaria



dir que una part de mi ja ho sap, perquè és una mica místic i queda molt de bruixa moderna. La veritat és que la totalitat dels símptomes precoços d'embaràs poden ser exactament els mateixos que els que s'experimenten durant la síndrome premenstrual. Els dies tercer i quart d'aquest retard racionalitzo. Estic cansada i deprimida, és clar, entre l'atur i esperar que em vingui la regla, ja que no tinc gran cosa a fer, em lliuro en cos i ànima a les migdiadetes d'havent dinat. Estic acostumada que se m'inflin els pits i se m'endureixin fins a fer-me mal, de manera que solc aplicar-m'hi una crema antiinflamatòria per poder dormir. Tinc una mica de mal de ventre i em dic, com la majoria de la gent a qui ho comento, que aviat em baixarà. Que porto un DIU, ostres. Cinquè dia, el dubte s'instal·la de manera permanent. I si estigués embarassada?

*No, jo no.*

He fet tot el que calia per evitar-ho. M'agradava dir-me: «He fet tot el que calia per evitar-ho», quan en realitat tot el que vaig fer va ser posar-me una T de plàstic i coure al ventre per poder tenir relacions sense haver de pensar-hi. Hauria hagut de mantenir el penis allunyat de la meva vagina per haver *fet tot el que calia* per evitar-ho de debò. Una veueta riu a

dins meu: ja seria mala sort, ja. En aquell moment encara no sé que el 72% dels avortaments es practiquen a dones que fan servir algun mètode anticonceptiu en el moment de quedar-se embarassades,<sup>1\*</sup> que no soc l'única que ha tingut tan mala sort. Que de fet en som milers, milions.

Passen dos dies més, encara no m'ha vingut la regla. Decideixo fer-me un test dilluns al matí, al cap d'una setmana d'espera febril. El vespre del dia abans, deixo la capseta de cartró al costat de la tassa del vàter. Esgotada, repasso els signes en bucle. Pits adolorits, cansament... i la sang que no vol rajar. Vull continuar dormint, però no hi ha dubte que no em puc fer el test quan estigui sola, després que el meu marit se n'hagi anat a treballar. De manera que, quan sona el despertador, em llevo, suco el bastonet al primer pipí del matí i el torno a tapar abans de començar a comptar els minuts. Cada batec del cor em ressona ben fort a l'interior de la caixa toràctica. És ineludible i interminable. Al cap de tres minuts, amb el test girat dins la mà tremolosa, esclato en una rialla sense alegria.

\* Trobareu les fonts de consulta al final del llibre.

*Estic embarassada. Ah ah ah.*

La primera reacció és sentir un alleujament indicible. Em *puc* quedar embarassada. Els ovaris em funcionen, l'úter pot resultar acollidor, el meu cos té aquesta possibilitat. Agafo aquesta certesa i la deso ben arrecerada en un lloc calentó, ben a prop del forat que no trigarà a obrir-se en mi. Confusament, sento que això em servirà més endavant, i és veritat que uns quants anys més tard em diré que ha passat el temps, però que si em vaig quedar embarassada una vegada d'aquest home, llavors em pot tornar a passar. Amb tot, com és obvi, en aquell moment la idea no em serveix de res. Un cop apartada la informació, esclato en un plor als braços del meu company.

No hi ha cap vacil·lació, ni tan sols cap conversa. Jo ho sé, ell ho sap, ho sabem tots dos. En realitat, la conversa que no tenim en el moment de contemplar les dues barres verticals al test blanc i blau, ja l'hem tingut abans. Ja hem estat tristos, ja hem formulat l'impossible, el pas raonable, el pas desitjable, ja hem plorat per això, aquestes ganes que ara no es concretaran. Quan ploro avui, és pel que em dispo a viure. És pel que el meu cos haurà de suportar, per la tranquil·litat

perduda, i també per la traïció. No ho dubto ni un segon, perquè malgrat el desig que tinc d'un fill, no és així com volia que passés ni tampoc en aquest moment; la imatge d'Épinal que m'he inventat, que mostra com és rebre una criatura, és més important que tota la resta.

Quan s'ha de prendre una decisió, qui la pren no és una dona independent que porta les regnes de la seva vida. És una mare en procés que no té ganes que el primer fill li neixi en un context poc propici. Encara no penso en mi, sinó en la criatura que vull tenir algun dia, a qui ja em vull consagrar. Pressionada per les meves lectures sobre el desenvolupament dels nadons, venint d'una època en què pensava amb suficiència que les dones que ni tan sols intentaven donar el pit no volien el millor per al nadó, em dic: no pot ser, permetre que neixi una criatura en un lloc minúscul i sense calefacció, sense estabilitat econòmica, sense perspectives de futur. Em projecto al cap de divuit anys, sense poder-li pagar els estudis, a aquest no-res que no existeix, i faig una ganyota. Em pregunto quin impacte pot tenir l'estrès d'un embaràs viscut en la precarietat en un fetus que no ha demanat res —penso en la taxa de cortisol, en la placenta i en el tabac que fumo quan no estic bé—. No

pot ser, tot plegat. No és el que m'imaginava, no és això el que em ve de gust, no és aquest el meu somni de futura mare.

No és fins molt després que pensaré en el meu somni de persona, de dona, en la vida que desitjo per a mi sola.

D'on l'he tret, aquesta estranya idea que el futur d'una criatura hipotètica és més important que el meu propi benestar?

S'ha de seguir la pista d'aquest desig maternal que no té cap ni peus. De petita, jo era una nena molt assenyada. Cuidava els meus peluixos i els llibres. Bressolava les nines, les passejava en un cotxet en miniatura, m'encantava jugar fent de venedora i de mestra. M'encantava *cuidar*. En això havia heretat tots els atributs femenins i els portava amb orgull. Quan va néixer la meva cosina, jo aleshores tenia gairebé onze anys, m'hauria agradat ser la seva padrina. Hauria volgut el títol com una recompensa: sí, ens hem adonat que ets més madura que les nenes de la teva edat i que seràs una mareta perfecta. Al cap d'un any van néixer els meus germans petits. Uns bessons en forma de sorpresa, i per fi vaig poder jugar a mames. Sense fer-ho expressament, per una barreja de daltabaix familiar, de depressió postpart de la meva mare i d'aquesta socialització de gè-

nere que tenia tan ben integrada, em vaig trobar cuidant els nadons d'una manera que no era gens adequada per a una germana gran que encara era una criatura. Em vaig foguejar en la cura de nens petits molt d'hora. I hi tenia molta traça. Canviar bolquers, banyar, calmar els plors nocturns, alimentar, collir xumets, intentar convèncer que el xumet ja no cal, estimar molt i molt fins a sentir-te desbordada: ho sé fer, des de fa temps.

Quan ja era gairebé una dona, no em vaig fer gaires preguntes, és clar que volia ser mare: què si no? Jo no tenia gaires coses clares, o sigui que si em prenien aquesta... Als setze anys vaig conèixer l'home que es convertiria en el company que em donaria la mà quan l'úter se'm buidés de contingut. Molt aviat vaig tenir ganes de viure tota la vida amb ell, i d'això, en el llenguatge heretat del patriarcat, se'n diu «de seguida vaig saber que seria el pare dels meus fills». Només era qüestió de temps. No, abans de quedar-me embarassada no havia dubtat mai que voldria tenir fills. No és increïblement femení? Això, no ens hauria de posar la mosca darrere l'orella? Quan l'home que estimo va saber que a ell també li agradaria ser pare, li vaig preguntar —en vam parlar sense aprofundir-hi gaire, quan

vam veure que la relació anava de debò—: I aquest cuquet, ja el tenies abans de saber de la meua existència?

Aquest desig de ser mare, de tenir un fill en qui pensaria abans de pensar en mi quan vaig prendre la decisió d'avortar, no era un desig meu. Era el resultat de l'equació complicada de ser dona, d'haver estat educada com a tal i d'haver encaixat tan bé al motlle. He hagut d'avortar per reconstruir un desig de maternitat que em pertanyi totalment, i que no em deixi de banda, al marge de mi mateixa, amb els meus propis impulsos vitals anestesiats.

Tot i això, com per ratificar-me en la decisió i per assegurar-me que no canviaré d'idea, compro tabac. Encara que ja quasi no fumi. És un matí d'octubre fred i gris, fa vent, i aferro amb els dits quasi blaus una tasetta de cafè minúscula al bar on he comprat el primer d'una llarga sèrie de paquets de tabac. Em caldrà, per resistir. Enfundada en un jersei deforme, amb els cabells davant dels ulls, no paro de tremolar. Em calen mil missatges de text a la meua germana, a les meues amigues més íntimes, notes escrites al mòbil, i dos cigarrs que fumo a la vorera, amb la mirada perduda, per assimilar que el que em passa em passa a mi.

Quan truco al meu metge, li dic: és urgent, estic embarassada i vull avortar.

Hi ha una maquinària que s'engega, i no me n'he penedit mai. Però mentre l'engranatge comença a moure's també comença a obrir-se'm una falla a dins, imperceptiblement. No sabia que avortar seria tan dur per a mi. No sabia el que podia arribar a ser, avortar.